

слуху, головний біль, нервозність, емоційна нестійкість, психози, судоми; міопатії скелетних м'язів, нейроміопатії, слабкі сенсорні зміни, пригнічення сухожильного рефлексу й аномальна нервова провідність; кардіоміопатія, порушення провідності (атріовентрикулярна блокада/блокада пучка Гісса) та гіпертрофія обох шлуночків є ознакою хр. інтоксикації; депресія кісткового мозку, загострення порфірії; аномальні показники функції печінки, печінкова недостатність

Протипоказання до застосування ЛЗ: відома підвищена чутливість до похідних 4-амінохіноліну; попередня макулопатія; рідкісні вроджені аномалії, такі як непереносимість галактози, дефіцит лактази Лаппа, с-м мальабсорбції глюкози-галактози; діти з ідеальною масою тіла менше 31 кг, період вагітності.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
II.	ІММАРД	Іпка Лабораторізі Лімітед, Індія	табл., вкриті п/о	200 мг	30	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ПЛАКВЕНІЛ	САНОФІ-СИНТЕЛАБО Лтд, Великобританія	табл., в/о	200 мг	60	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ПЛАКВЕНІЛ	САНОФІ-СИНТЕЛАБО Лтд, Великобританія	табл., в/о	200 мг	60	відсутня у реєстрі ОВЦ	

• **Мефлорин (Mefloquine)** *^[1]

Фармакотерапевтична група: P01BC02 - протималярійні засоби.

Основна фармакотерапевтична дія: протималярійна дія; діє на безстатеві внутрішньоклітинні форми збудників малярії людини: Plasmodium falciparum, Plasmodium vivax, Plasmodium malariae і Plasmodium ovale; ефективний відносно збудників малярії, стійких до інших протималярійних препаратів; описані випадки резистентності P. falciparum до препарату, в основному у Південно-Східній Азії.

Показання для застосування ЛЗ: профілактика малярії та її лікування, у тому числі невідкладне; для перорального лікування малярії, спричиненої штамми P. falciparum, стійкими до інших протималярійних препаратів, зумовленої P. vivax, та малярії змішаної етіології; профілактика малярії особам, що від'їжджають у небезпечні щодо малярії регіони БНФ, ВООЗ; рекомендується самостійно приймати як невідкладну терапію, при підозрі на малярію, якщо звернутися за терміновою медичною допомогою немає можливості.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: табл. слід ковтати цілими, бажано після їди, запиваючи не менше, ніж 200 г рідини; для дітей табл. можна р-нити в невеликій кількості води, молока, іншої рідини; рекомендована профілактична доза становить приблизно 5 мг/кг один раз на тиждень БНФ; щотижневі дози слід приймати завжди в той самий день тижня; перший раз препарат треба прийняти не менше, ніж за тиждень до прибуття в ендемічний регіон; якщо це неможливо, необхідно призначити ударну дозу препарату - для дорослих з масою тіла більше 45 кг вона дорівнює 1 табл. (250 мг) на добу протягом 3 днів підряд, а потім - по 1 табл. на тиждень; щоб зменшити ризик захворювання малярією після виїзду з ендемічного регіону, профілактику продовжують ще протягом 4 тижнів; для лікування - рекомендована сумарна терапевтична доза становить 20 - 25 мг/кг ВООЗ; розподіл сумарної терапевтичної дози на 2-3 прийоми з інтервалом 6-8 год може зменшити частоту і ступінь тяжкості побічних дій; після лікування малярії, спричиненої P. vivax, для усунення печіночних форм плазмодіїв показана профілактика рецидивів за допомогою препаратів, що є похідними 8-амінохіноліну; якщо повний курс лікування через 48 - 72 год не приводить до поліпшення стану хворого, необхідно вирішити питання про призначення іншого засобу; при тяжкій г. малярії препарат можна призначити після початкового в/в курсу терапії хініном тривалістю не менше 2 - 3 днів; самостійне лікування потрібно починати з дози 15 мг/кг; якщо медична допомога продовжує залишатися недоступною протягом 24 год, а тяжкі побічні реакції на препарат не виникають, то через 6 - 8 год можна прийняти другу частину сумарної терапевтичної дози; хворі з масою тіла більше 60 кг через 6-8 год після повторного прийому повинні прийняти ще одну табл.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: нудота, блювання, діарея, біль у животі, запаморочення, порушення рівноваги, головний біль, сонливість, безсоння, кошмарні сновидіння; чутлива й рухова нейропатія (у тому числі з парестезіями, тремором і атаксією), судоми, збудження, тривожність, занепокоєння, депресія, панічні атаки, погіршення пам'яті, сплутаність свідомості, галюцинації, агресивні, психотичні і параноїдальні реакції, суїцидальні ідеї, окремі випадки енцефалопатії; порушення кровообігу (гіпотонія, АГ, припливи, непритомність), біль у грудній клітці, тахікардія, серцебиття, брадикардія, аритмія, екстрасистолія, транзиторні порушення провідності, випадки АВ-блокади; висип, екзантема, еритема, кропив'янка, свербіж, випадання волосся, мультиформна еритема, с-м Стівенса-Джонсона; м'язова слабкість, судоми в м'язах, міалгії, артралгії; транзиторне підвищення активності трансаминаз, лейкопенія, лейкоцитоз, тромбоцитопенія.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату; не можна профілактично призначити особам, в анамнезі у яких є вказівки на виражену депресію, психоз, судоми.

Визначена добова доза (DDD): перорально - 1 г.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
II.	ЛАРІАМ	Ф. Хоффманн-Ля Рош Лтд, Швейцарія	табл.	250 мг	8	86.57	10,87\$
	МЕФАХІН	Мефа Лтд., Швейцарія	табл., в/о	250 мг	4, 6	відсутня у реєстрі ОВЦ	

- **Тетрациклін (Tetracyclin)** *^[1] (див. п. 17.2.2. розділу "ПРОТИМКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Доксициклін (Doxycycline)** *^[1] (див. п. 17.2.2. розділу "ПРОТИМКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

17.6.2. Засоби для лікування амєбіазу

Для лікування амебіазу рекомендовано призначати похідні імідазолу – метронідазол, тинідазол, орнідазол. Однак необхідно врахувати, що ці ЛЗ не ефективні повідношенню до цист амеби, при безсимптомному носійстві

- **Метронідазол (Metronidasole) ***^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Тинідазол (Tinidazole)**^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Орнідазол (Ornidazole)**^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Секнідазол (Secnidazole)**

Фармакотерапевтична група: P01AB07 - протимікробні засоби для системного застосування. Похідні імідазолу.

Основна фармакотерапевтична дія: антибактеріальна та протипротозойна дія; напівсинтетичне похідне нітроімідазолу; механізм дії секнідазолу пов'язаний з взаємодією з ДНК, що призводить до знищення бактеріальних клітин і клітин простіших.

Показання для застосування ЛЗ: Обычный кишковий та позакишковий амебіаз, трихомоніаз, лямбліоз та бактеріальний вагіноз.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: вживати внутрішньо перед їжею; дози для дорослих: кишкова амебіаз - 2 г одноразово; амебний абсцес печінки - 1,5 г 1 р/добу протягом 5 днів; бактеріальний вагіноз - 2 г одноразово; трихомоніаз - див.п.6.3.; лямбліоз - див.п.6.5.; діти після 12 років - амебна дизентерія та лямбліоз - з розрахунку 30 мг/кг ваги тіла (1-1,5 г) одноразово, за 2 прийоми протягом трьох днів.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: нудота, блювання, гастралгія, металевий присмак у роті, запалення язика, стоматит та АР; запаморочення, головні болі та неврологічні порушення.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату; патологічні зміни формули крові, захворювання ЦНС у періоди вагітності та лактації; діти віком до 12 років.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
II.	ТАГЕРА ФОРТЕ®	Юнікем Лабораторізі Лтд., Індія	табл., в/о	1 г	2, 6, 10	відсутня у реєстрі ОВЦ	

17.6.3. Засоби для лікування трихомоніази

- **Метронідазол (Metronidasole) ***^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Показання для застосування ЛЗ: уrogenітальний трихомоніаз^{ВООЗ}

Спосіб застосування та дози ЛЗ: призначають на курс лікування протягом 10 днів: по 250 мг 2 р/добу, 2 г одноразово^{ВООЗ}; діти віком 1-3 роки - по 50 мг 3 р/добу, 3-7 років - по 100 мг 2 р/добу, 7-10 років - по 100 мг 3 р/добу; курс лікування 7-10 днів.

- **Тинідазол (Tinidazole)**^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Показання для застосування ЛЗ: уrogenітальний трихомоніаз у чоловіків та жінок.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: дорослі 2 г одноразово; діти старше 3 років - по 50-75 мг/кг маси тіла одноразово; за необхідності курс лікування повторюють.

- **Орнідазол (Ornidazole)** (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Показання для застосування ЛЗ: трихомоніаз (сечостатевої інфекції у жінок і чоловіків, спричинені *Trichomonas vaginalis*).

Спосіб застосування та дози ЛЗ: курс лікування - 1 день: дорослі та діти з масою тіла понад 35 кг - 1500 мг (3 табл.) на прийом ввечері; добова доза для дітей з масою тіла більше 20 кг становить 25 мг /1 кг маси тіла і призначається в 1 прийом; курс лікування - 5 днів: дорослі та діти з масою тіла понад 35 кг - 1000 мг (по 500 мг вранці і ввечері); дітям з масою тіла менше 35 кг - не рекомендується.

- **Секнідазол (Secnidazole) **** (див. п. 17.6.2. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Показання для застосування ЛЗ: трихомоніаз.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: дорослі 2 г одноразово. З метою запобігання повторного зараження статевий партнер повинен пройти такий самий курс лікування.

17.6.4. Засоби для лікування токсоплазмозу

- **Спіраміцин (Spiramycin)**^[1] (див. п. 17.2.4. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

17.6.5. Засоби для лікування лямбліозу

- **Метронідазол (Metronidasole) ***^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Тинідазол (Tinidazole)**^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")
- **Орнідазол (Ornidazole)**^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

- **Фуразолідон (Furazolidone)** ^[1] (див. п. 17.2.12. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

17.6.6. Засоби для лікування лейшманіозу

- **Амфотерицин В (Amphotericin B)** * ^[1] (див. п. 17.4.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

17.7. Антигельмінтні засоби

17.7.1. Засоби, що застосовуються при трематодозах

- **Празиквантел (Praziquantel)** * ^[1]

Фармакотерапевтична група: P02BA01 - протигельмінтні лікарські засоби. Засоби, що застосовуються при трематодозах.

Основна фармакотерапевтична дія: активний у відношенні шистосом (наприклад, *S. haematobium*, *S. mansoni*, *S. intercalatum*, *S. japonicum*, *S. mekongi*) печінкових трематод (наприклад, *Clonorchis sinensis*, *Opisthorchis viverrini*) та легеневих трематод (наприклад, *Paragonimus westermani* та інші види). Дія празиквантелу специфічно поширюється лише на трематоцисти; препарат не впливає на нематоди, у тому числі - на філярії.

Показання для застосування ЛЗ: лікування інфекцій, спричинених шистосомами, печінковими та легенежими трематодами ^{БНОЗ}.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: індивідуальні дози призначаються залежно від діагнозу; рекомендовано при інфікуванні *Schistosoma haematobium*: 40 мг/кг 1 р/добу як одноденний курс лікування; *Schistosoma mansoni*, *S. intercalatum*: 40 мг/кг 1 р/добу, 20 мг/кг 2 р/добу як одноденний курс лікування; *Schistosoma japonicum*, *S. mekongi*: 60 мг/кг 1 р/добу, 30 мг/кг 2 р/добу як одноденний курс лікування; *Clonorchis sinensis*, *Opisthorchis viverrini*: 25 мг/кг 3 р/добу як одно-, триденний курс лікування; *Paragonimus westermani* та інші види: 25 мг/кг 3 р/добу як дво-, триденний курс лікування; при одноразовому застосуванні добової дози табл. приймати ввечері; інтервал між прийомами не повинен перевищувати 4 год, бути меншим за 6 год; діти - нешкідливість препарату для дітей віком до 4 років не встановлена.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: залежить від дози і тривалості курсу лікування, біль в ділянці живота, нудота, блювання, анорексія (зниження апетиту), кривавий пронос; головний біль, запаморочення, запаморочення, сонливість, судоми; аритмія; міальгія; кропив'янка; АР (генералізована гіперчутливість), у тому числі полісерозит, астения, пропасниця.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату, діти віком до 4 років; не слід лікувати цим препаратом цистицеркози очей, оскільки руйнування паразитів в оці може спричинити подразнення його тканин, не слід застосовувати спільно з рифампіцином.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
II.	БІЛТРИЦИД®	Байер Шерінг Фарма АГ/Байер Хелскер АГ, Німеччина/Німеччина	табл., в/о	600 мг	6	відсутня у реєстрі ОБЦ	

17.7.2. Засоби, що застосовуються при нематодозах

17.7.2.1. Ентеробіоз

- **Мебендазол (Mebendazole)** * ^[1]

Фармакотерапевтична група: P02CA01 - протигельмінтні засоби. Засоби, що застосовуються при нематодозах. Похідні бензімідазолу.

Основна фармакотерапевтична дія: протигельмінтний засіб широкого спектра дії, найбільш ефективний при ентеробіозі; механізм дії обумовлений селективним порушенням активності мікротубулярної системи клітин кишковий каналу гельмінтів, що призводить до необоротної загибелі гельмінтів; найбільшу активність виявляє в відношенні кишкових нематод, хоча ефективний і при деяких інших гельмінтозах; висока терапевтична ефективність спостерігається при лікуванні інвазій, викликаних наступними гельмінтами: *Enterobius vermicularis* - 95%, *Trichuris trichiura* - 68%, *Ascaris lumbricoides* - 98%, *Ancylostoma duodenale*, *Necator americanus* - 96%.

Показання для застосування ЛЗ: ентеробіоз, аскаридоз, анкілостомідоз, стронгілоїдоз, трихоцефаліоз, теніоз, змішані гельмінтози ^{БНФ, БООЗ}.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: вживається в внутрішньо; при ентеробіозі дорослим і дітям старше 2 років в внутрішньо у дозі 100 мг одноразово ^{БНФ}; у разі високої ймовірності повторної інвазії прийом повторюють через 2 та 4 тижні в тій же дозі; рекомендується проводити одночасне лікування усіх членів родини; при аскаридозі, трихоцефалезі, анкілостомідозі та змішаних гельмінтозах незалежно від маси тіла і віку призначають дітям, старшим 2 років та дорослим по 100 мг (1 табл.) 2 р/добу (вранці та ввечері) протягом 3 днів ^{БНФ}; при теніозі та стронгілоїдозі - дорослим рекомендують приймати по 200 мг 2 р/добу протягом 3 днів; дітям старше 2 років - по 100 мг 2 р/добу також протягом 3 днів; під час лікування не треба дотримуватися дієти та застосовувати проносні засоби; лікування повторюють, якщо через 3 тижні знову з'являються ознаки гельмінтозу.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: абдомінальний дискомфорт, діарея, метеоризм; висип, гіперчутливість, включаючи анафілактичні та анафілактоїдні реакції; гепатит, підвищення активності печінкових ферментів; нейтропенія; судоми, запаморочення; токсичний епідермальний некроліз, синдром Стівенса-Джонсона, екзантема, ангіоневротичний набряк, кропив'янка, алопеція, свербіж.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату, виражені порушення функції печінки, вагітність, лактація, дитячий вік до 2 років, неспецифічні виразки і коліти, хвороба Крона.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
I.	АГЕЛЬМІН®-ДАРНИЦЯ	ЗАТ "Фармацевтична фірма "Дарниця", м.Київ, Україна	табл.	100 мг	10	відсутня у реєстрі ОБЦ	
II.	ВЕРМОКС	Гедеон Ріхтер Румунія А.Т., Румунія	табл.	100 мг	6	відсутня у реєстрі ОБЦ	
	ВЕРМОКС®	Янссен - Сілаг С.п.А., Італія	табл.	100 мг	6	відсутня у реєстрі ОБЦ	
	МЕБЕНДАЗОЛ	АТ "Гріндекс", Латвія	табл.	100 мг	6	відсутня у реєстрі ОБЦ	

• **Албендазол (Albendazole) *** [П]

Фармакотерапевтична група: P02CA03 - засоби, що застосовуються при нематодозах. Похідні бензімідазолу.

Основна фармакотерапевтична дія: антипротозойна та антигельмінтна; діє як на кишкові, так і на тканинні паразити у формі яєць, личинок та дорослих гельмінтів; антигельмінтна дія альбендазолу зумовлена пригніченням полімеризації тубуліну, що призводить до порушення метаболізму та загибелі гельмінтів; виявляє активність проти таких кишкових паразитів: нематоди - *Ascaris lumbricoides*, *Trichuris trichiura*, *Enterobius vermicularis*, *Ancylostoma duodenale*, *Necator americanus*, *Strongyloides stercoralis*, *Cutaneous Larva Migrans*; цестоди - *Hymenolepis nana*, *Taenia solium*, *Taenia saginata*; трематоди - *Opisthorchis viverrini*, *Clonorchis sinensis*; протозої - *Giardia lamblia* (intestinalis, duodenalis); виявляє активність щодо тканинних паразитів, включаючи цистний та альвеолярний ехінококози, що спричиняються інвазією *Echinococcus granulosus* та *Echinococcus multilocularis* відповідно; є ефективним засобом для лікування нейроцистицеркозу, спричиненого личинковою інвазією *Taenia solium*, капіляріозу, спричиненого *Capillaria philippinensis*, та гнатостомозу, спричиненого інвазією *Gnathostoma spinigerum*; знищує цисти, значно зменшує їхні розміри (до 80%) у пацієнтів з гранулярним ехінококозом.

Показання для застосування ЛЗ: ентеробіоз, анкілостомоз, некатороз, гіменолепідоз, теніоз, стронгілоїдоз, аскаридоз, трихінельоз, клонорхоз, шкірні мігруючі личинки, лямбліоз у дітей, капіляріоз, гнатостомоз, трихіноз, токсокароз^{ВООЗ}; шкірний синдром *Larva Migrans*; системні гельмінтні інфекції (тривале лікування високими дозами): цистний ехінококоз, альвеолярний ехінококоз, нейроцистицеркоз^{ВООЗ}.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: дозу встановлюють індивідуально; у дорослих та дітей старших 2-х років при ентеробіозі, анкілостомозі, некаторозі, аскаридозі, трихінельозі препарат застосовують внутрішньо 400 мг 1 раз/добу одноразово, дітям від 1 до 2 років - 200мг/добу одноразово; при стронгілоїдозі, теніозі та гіменолепідозі застосовують у дорослих та дітей старших 2-х років по 1 табл., 2 пакетики, 10 мл суспензії (400 мг) 1раз/добу протягом 3 діб, при гіменолепідозі курс лікування рекомендовано повторити через 2-3 тижня; при опісторхозі і клонорхозі дорослим та дітям старше 2-х років препарат призначають по 400 мг 2 рази/добу протягом 3 діб; при лямбліозі у дітей віком 2-12 років препарат застосовують по 400 мг 1 раз/добу протягом 5 діб; при шкірних мігруючих личинках (*Cutaneous larva migrans*) препарат застосовують по 400 мг протягом 1- 3 діб; при системних глистяних інвазіях доза препарату залежить від виду паразита, ваги пацієнта та важкості захворювання: при цистному ехінококозі у пацієнтів з вагою більше 60 кг застосовують по 400 мг 2 рази/добу протягом 28 діб, пацієнтам з вагою менше 60 кг - в добовій дозі 15мг/кг двома рівними частинами 2 рази/добу (МДД 800 мг), курс лікування можна повторити з інтервалом в 14 днів, при необхідності можна провести 3 таких цикли лікування^{ВООЗ}; при альвеолярному ехінококозі у пацієнтів з вагою більше 60 кг застосовують по 400 мг 2 рази/добу протягом трьох циклів по 28 діб з 14-денними перервами між циклами, у пацієнтів з масою тіла менше, ніж 60 кг застосовують в добовій дозі 15мг/кг двома рівними частинами 2 рази/добу (МДД 800 мг)^{ВООЗ}; при нейроцистицеркозі у пацієнтів з вагою більше 60 кг призначають по 800 мг на добу в 2 прийоми по 400 мг протягом 7-30 діб в залежності від результату, пацієнтам з вагою менше 60 кг - в добовій дозі 15мг/кг ваги двома рівними частинами 2 рази/добу (МДД 800 мг) протягом 7-30 діб в залежності від результату^{ВООЗ}, повторний курс можна проводити через 2 тижні; при капіляріозі дітям від 2-х років і дорослим призначають по 400 мг/добу щоденно протягом 10 діб; при гнатостомозі дітям від 2-х років і дорослим призначають по 400 мг/добу щоденно протягом 10 діб.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: стоматит, сухість у роті, печія, нудота, блювання, біль у животі, метеоризм, пронос, запор, підвищення активності печінкових ферментів; безсоння, сонливість, головний біль, запаморочення, сплутаність свідомості, дезорієнтація, галюцинації, судоми, зниження гостроти зору; лейкопенія, панцитопенія, тромбоцитопенія; випадіння волосся, алопеція; порушення функції нирок, гостра ниркова недостатність; свербіж, кропив'янка, пухирчатка, дерматит, пропасниця; реакції гіперчутливості.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату, вагітність, період лактації, період планування в агітності, діти до 2 років; захворювання сітківки ока.

Визначена добова доза (DDD): перорально - 0,4 г.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
I.	АЛЬДАЗОЛ	ПАТ "Київський вітамінний завод", м.Київ, Україна	табл., в криті п/о	400 мг	3	5.90	
	ФАРМОКС	ТОВ "ДКП "Фармацевтична фабрика", м.Житомир, Україна	суспензія оральна	200 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ	
II.	ВОРМІЛ	ІксЕль Лабораторіес Пвт Лімітед/Мадрас Фармасьютикалс/ЕфДіСі Лімітед, Індія/Індія/Індія	суспензія для перорального застосування	200 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ	

ВОРМІЛ	ІксЕль Лабораторіес Пвт Лімітед/Теміс Медикаре Лімітед/Мепро Фармасютікалз Пвт. Лтд., Індія/Індія/Індія	табл. для жування	400 мг	3	відсутня у реєстрі ОВЦ	
ВОРМІЛ	ІксЕль Лабораторіес Пвт Лімітед/ЕфДісі Лімітед, Індія/Індія	порошок д/пригот. суспензії для внутрішнього застосування	200 мг/10 г	10	відсутня у реєстрі ОВЦ	
ЗЕНТЕЛ™	ГлаксоСмітКляйн Пвденна Африка (Пту) Лтд, Пвденна Африка	табл.	400 мг	1	10.01	1,26\$
ЗЕНТЕЛ™	Фармаклер, Франція	суспензія для перорального застосування	400 г/10мл	1	15.25	1,92\$
НЕМОЗОЛ	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	суспензія для перорального застосування	100мг/5мл	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	
НЕМОЗОЛ	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	табл., в криті п/о	400 мг	10	відсутня у реєстрі ОВЦ	
НЕМОЗОЛ™	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	табл., в криті п/о	400 мг	1, 10	відсутня у реєстрі ОВЦ	
НЕМОЗОЛ™	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	суспензія оральна	100 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	

• **Пірантел (Pyrantel) *** [1]

Фармакотерапевтична група: P02CC01 - протигельмінтні засоби. Засоби, що застосовуються при нематодозах. Похідні тетрагідропіримідину

Основна фармакотерапевтична дія: антигельмінтний засіб, що діє на *Enterobius vermicularis*, *Ascaris lumbricoides*, *Ankylostoma duodenale* і *Necator americanus*; блокує нерво-м'язову систему, паралізуючи гельмінтів, внаслідок чого вони під дією перистальтики виводяться з організму з калом; активний проти чутливих статевозрілих і статевонезрілих форм, личинки, що мігрують через тканини, не уражаються.

Показання для застосування ЛЗ: ентеробіоз, аскаридоз, анкілостомоз, некатороз^{вооз}.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: приймається внутрішньо 1 р/добу, незалежно від прийому їжі та часу доби; немає необхідності застосовувати проносні засоби, утримуватися від приймання їжі; дорослим доцільніше призначити препарат у вигляді таблеток, дітям - у вигляді суспензії; при лікуванні ентеробіозу, аскаридозу: дітям віком від 6 до 18 років - 1 табл. (125 мг) на 10 кг маси тіла, дорослі з масою тіла до 75 кг - 6 табл. (або 6 мірних ложок) по 125 мг, 3 Табл. по 250 мг, дорослі з масою тіла від 75 кг - 4 табл. по 250 мг; дітям віком від 6 місяців - 1 мірна ложка суспензії на 10 кг маси тіла на один прийом; при анкілостомідозі та некаторозі таке ж дозування або, при тяжких формах, по 20 мг/кг на добу за 1 чи 2 прийоми протягом 2-3 днів; при лікуванні ентеробіозу з метою поліпшення ефекту рекомендовано: чітко дотримуватись правил особистої гігієни, особливо дітям; а також повторне приймання препарату через 3-4 тижні після попереднього.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: неврологічні розлади: запаморочення, сонливість, безсоння, головний біль; зміни з боку шкіри та підшкірної клітковини: висипання, кропив'янка; шлунково-кишкові розлади: анорексія, блювання, спазми в животі, діарея, тенезми; гепатобіліарні розлади: підвищення рівня печінкових ферментів; інші: слабкість, підвищена втомлюваність.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату, порушення функцій печінки, вагітність, лактація, діти до 6 місяців, одночасне застосування піперазину.

Визначена добова доза (DDD): перорально - 0,75 г.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
I.	ПІРАНТЕЛ	ТОВ "КУСУМ ФАРМ", м.Суми, Україна	суспензія оральна	250 мг/5 мл	1	6.00	
	ПІРАНТЕЛ - ВІШФА	ТОВ "ДКП "Фармацевтична фабрика", м.Житомир, Україна	суспензія оральна	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	
II.	ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	табл., в/о	250 мг	3	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	табл., в/о	125 мг	6	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	суспензія для перорального застосування	125мг/2,5мл	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	табл., в/о	125 мг	6	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	табл., в/о	250 мг	3	відсутня у реєстрі ОВЦ	

ГЕЛЬМІНТОКС	Іннотера Шузі, Франція	суспензія для перорального застосування	125 мг/2,5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
НЕМОЦИД™	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	суспензія для перорального застосування	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
НЕМОЦИД™	Іпка Лабораторіз Лімітед, Індія	табл.	250 мг	3, 30	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Брав о Хелскеа Лтд, Індія	табл.	250 мг	3	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Трендс Фарма Пвт. Лтд., Індія	суспензія	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Дженом Біотек Пвт. Лтд., Індія	суспензія	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Дженом Біотек Пвт. Лтд., Індія	табл.	250 мг	3	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	КУСУМ ХЕЛТХКЕР ПВТ. ЛТД./Ліва Хелтхкер Лтд, Індія/Індія	табл.	250 мг	3, 30	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Шречем Фармасьютикалс Пвт. Лтд., Індія	табл.	250 мг	3	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	Шречем Фармасьютикалс Пвт. Лтд., Індія	суспензія оральна	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	ТОВ "Фармтехнологія", м.Мінськ, Республіка Білорусь	суспензія для перорального застосування	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ
ПІРАНТЕЛ	МЕДАНА ФАРМА Акціонерне Товариство, Польща	суспензія для перорального застосування	250 мг/5 мл	1	відсутня у реєстрі ОБЦ

• **Піперазину адипінат (Piperazine adipinate)** ^[1]

Фармакотерапевтична група: P02CB01 - антигельмінтні засоби. Засоби, що застосовуються при нематодозах. Піперазин та його похідні.

Основна фармакотерапевтична дія: антигельмінтний засіб для лікування аскаридозу і ентеробіозу; при інших нематодозах, а також при цестодозах і трематодозах - неефективний; діє на статевонезрілі і статевозрілі особини гельмінтів обох статей (аскариди і гострики), спричиняючи параліч м'язів цих нематод, порушуючи функції їхньої нервово-м'язової системи; після цього гельмінти видаляються перистальтичними рухами кишечника; ступінь дегельмінтації 90 - 95%, а при повторному застосуванні досягає 100%.

Показання для застосування ЛЗ: аскаридоз, ентеробіоз.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: аскаридоз - 2 р/добу протягом 2 днів за 1 год до, через 0,5-1 год після їди, разова доза складає: для дітей 4-5 років - 500 мг (1 Табл.), 6-8 років - 750 мг (1,5 Табл.), 9-12 років - 1 г (2 Табл.), 13-15 років - 1,5 г (3 Табл.), дорослим та дітям віком від 15 років - 1,5-2 г (3-4 Табл.); дегельмінтизацію можна проводити також протягом 1 дня: одноразово від 0,4 до 4,0 г (залежно від віку), двічі на день (по 0,2 -2,0 г на прийом залежно від віку); для лікування ентеробіозу призначають у тих самих дозах, що й при лікуванні аскаридозу, протягом 5 днів поспіль; проводять 1-3 курси терапії з перервою 7 днів; у перервах між курсами доцільно ставити на ніч клізму (для видалення гостриків із прямої кишки): дорослим із 4-5 склянок води, дітям - з 1-3 склянок з додаванням натрію гідрокарбонату (1/2 чайні ложки на склянку води).

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: біль у животі спастичного характеру, нудота, блювання, діарея; головний біль, запаморочення, сонливість, атаксія, м'язова слабкість, тремор, ейфорія, галюцинації, ністагм, погіршення зору (у т.ч. затуманення зору), порушення координації рухів, парестезія, хорея, арефлексія, судоми; шкірні висипання (у т.ч. кропив'янка, мультиформна еритема, пурпура), свербіж, бронхоспазм, синдром Стівена-Джонсона, гарячка, артралгія; ризик розвитку побічних реакцій (особливо нейротоксичних ускладнень) вищий у пацієнтів з нирковою недостатністю.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до компонентів препарату, при органічних захворюваннях центральної нервової системи, нефриті, епілепсії, хронічній печінковій та нирковій недостатності, вагітність, лактація, діти до 4 років.

Визначена добова доза (DDD): не визначено, вказана ціна упаковки, заявлена в реєстрі ОБЦ.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
І.	ПІПЕРАЗИНУ АДИПІНАТ	ТОВ "Агрофарм", м.Ірпінь, Київська обл., Україна	табл.	200 мг	10	відсутня у реєстрі ОБЦ	
	ПІПЕРАЗИНУ АДИПІНАТ	ПАТ "Лу ганський хіміко-фармацевтичний завод", м.Лу ганськ, Україна	табл.	0,5 г	10	2.60	
	ПІПЕРАЗИНУ АДИПІНАТ-ДАРНИЦЯ	ЗАТ "Фармацевтична фірма "Дарниця", м.Київ, Україна	табл.	200 мг	10	1.05	
	ПІПЕРАЗИНУ АДИПІНАТ-ДАРНИЦЯ	ЗАТ "Фармацевтична фірма "Дарниця", м.Київ, Україна	табл.	500 мг	10	відсутня у реєстрі ОБЦ	

17.7.2.2. Аскаридоз, трихоцефальоз, анкілостомідоз, некатороз

- **Левамізол (Levamisole)** * ^[П] **

Фармакотерапевтична група: P02CE01 - протигельмінтні ЛЗ. Засоби, що застосовуються при нематодозах. Похідні імідазотіазолу.

Основна фармакотерапевтична дія: протигельмінтний, імуностимулюючий засіб; механізм антигельмінтної дії зумовлений специфічним інгібуванням сукцинатдегідрогенази, фуларатредуктази, в зв'язку з чим блокується реакція відновлення фуларату і порушується перебіг біоенергетичних процесів у гельмінтів; у гангліоподібних утвореннях нематод препарат спричиняє деполаризуючий нейроміязовий параліч.

Показання для застосування ЛЗ: аскаридоз, анкілостомоз, некатороз ^{ВОЗ}.

Спосіб застосування та дози ЛЗ: приймати внутрішньо під час їжі, запиваючи невеликою кількістю рідини, перед сном, немає потреби у прийомі проносних засобів, спеціальній дієті; для лікування гельмінтозів дорослим і дітям старшим 14 років призначають по 150 мг однократно; дітям з антигельмінтною метою препарат призначають у формі таблеток по 50 мг одноразово (ввечері) в дозі 2,5 мг/кг маси тіла; при необхідності проводять повторний курс лікування через 1-2 тиж. ^{ВОЗ}.

Побічна дія та ускладнення при застосуванні ЛЗ: головний біль, безсоння, запаморочення, судоми, відчуття серцебиття, диспептичні явища, такі як нудота, блювання, біль у животі, діарея; реакції з боку ЦНС (енцефалопатії) через 2 - 5 тиж. після прийому препарату; лейкопенія та агранулоцитоз; порушення функції нирок, збільшення вмісту в крові креатиніну і лужної фосфатази, маткові кровотечі, алергічні реакції, ексфолюативний дерматит.

Протипоказання до застосування ЛЗ: гіперчутливість до препарату, агранулоцитоз, вагітність, лактація.

Торгова назва:

	Торгова назва	Виробник/країна	Форма випуску	Дозування	Кількість в упаковці	Ціна DDD, грн.	Ціна DDD, у.о.
I.	ЛЕВАМІЗОЛ-ЗДОРОВ'Я	ТОВ "Фармацевтична компанія "Здоров'я", м.Харків, Україна	табл.	150 мг	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	
II.	ДЕКАРИС	ВАТ "Гедеон Ріхтер" (контроль серії, оформлення сертифікатів якості, випуск серії)/Гедеон Ріхтер Румунія А.Т. (виробн.. готової продукції), Угорщина/ Румунія	табл.	50 мг	2	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ДЕКАРИС	ВАТ "Гедеон Ріхтер" (контроль серії, оформлення сертифікатів якості, випуск серії)/Гедеон Ріхтер Румунія А.Т.(виробн.. готової продукції), Угорщина/ Румунія	табл.	150 мг	1	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ЛЕВАМІЗОЛ	Елегант Індія, Індія	табл.	50 мг	2, 20	відсутня у реєстрі ОВЦ	
	ЛЕВАМІЗОЛ	Елегант Індія, Індія	табл.	150 мг	1, 10	відсутня у реєстрі ОВЦ	

- **Мебендазол (Mebendazole)** * ^[П] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: вживається внутрішньо; при аскаридозі, трихоцефальозі, анкілостомідозі та змішаних гельмінтозах незалежно від маси тіла і віку призначають дітям, старшим 2 років та дорослим по 100 мг (1 табл.) 2 р/добу (вранці та ввечері) протягом 3 днів ^{БНФ}.

- **Албендазол (Albendazole)** * ^[П] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при анкілостомозі, некаторозі, аскаридозі, трихоцефальозі дорослі і діти старше 2 років внутрішньо, по 400 мг 1 р/добу одноразово, дітям від 1 до 2 років - 200мг/добу одноразово.

- **Піперазину адипінат (Piperazine adipinate)** ^[П] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при аскаридозі - 2 р/добу протягом 2 днів за 1 год до, через 0,5-1 год після їди, разова доза складає: для дітей 4-5 років - 500 мг (1 Табл.), 6-8 років - 750 мг (1,5 Табл.), 9-12 років - 1 г (2 Табл.), 13-15 років - 1,5 г (3 Табл.), дорослим та дітям віком від 15 років - 1,5-2 г (3-4 Табл.); дегельмінтизацію можна проводити також протягом 1 дня: одноразово від 0,4 до 4,0 г (залежно від віку), двічі на день (по 0,2 -2,0 г на прийом залежно від віку);

- **Пірантел (Pyrantel)** * ^[П] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: для лікування аскаридозу: дітям віком від 6 до 18 років - 1 табл. (125 мг) на 10 кг маси тіла, дорослі з масою тіла до 75 кг - 6 табл. (або 6 мірних ложок) по 125 мг, 3 Табл. по 250 мг, дорослі з масою тіла від 75 кг - 4 табл. по 250 мг; дітям віком від 6 місяців - 1 мірна ложка суспензії на 10 кг маси тіла на один прийом; при анкілостомідозі та некаторозі таке ж дозування або, при тяжких формах, по 20 мг/кг на добу за 1 чи 2 прийоми протягом 2-3 днів.

17.7.2.3. Дірофіляріоз, токсокароз, трихінельоз, стронгілоїдоз

- **Мebендазол (Mebendazole)** *^[1] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: внутрішньо; при стронгілоїдозі - дорослим рекомендують приймати по 200 мг 2 р/добу протягом 3 днів; дітям старше 2 років - по 100 мг 2 р/добу також протягом 3 днів; під час лікування не треба дотримуватися дієти та застосовувати проносні засоби; лікування повторюють, якщо через 3 тижні знову з'являються ознаки гельмінтозу.

- **Албендазол (Albendazole)** *^[1] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при стронгілоїдозі застосовують у дорослих та дітей старших 2-х років по 1 табл., 2 пакетики, 10 мл суспензії (400 мг) 1раз/добу протягом 3 днів; при трихінельозі препарат застосовують внутрішньо 400 мг 1 раз/добу одноразово, дітям від 1 до 2 років - 200мг/добу одноразово; при токсокарозі призначають 2 рази/добу (вранці і ввечері) в добовій дозі 10 мг/кг протягом 10 - 20 днів.

17.7.2.4. Дракункульоз

- **Метронідазол (Metronidasole)** *^[1] (див. п. 17.2.9. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при дракункульозі - 250 мг 2 р/добу на день протягом 10 днів.

17.7.3. Засоби, що застосовуються при цестодозах

17.7.3.1. Гіменолепідоз, теніоз, теніархоз, діфілоботріоз.

- **Празиквантел (Praziquantel)** *^[1] (див. п. 17.7.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: 10-20 мг/кг маси тіла (при гіменолепідозі - 25 мг/кг) одноразово; приймають через 1 год після легкого сніданку; курс лікування складається з 2 циклів з інтервалом 10 днів.

- **Албендазол (Albendazole)** *^[1] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при теніозі та гіменолепідозі 400 мг 1 р/добу протягом 3 днів; при гіменолепідозі курс лікування рекомендовано повторити через 2-3 тижня.

17.7.3.2. Ехінококоз (основний метод лікування – хірургічний)

- **Албендазол (Albendazole)** *^[1] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при неможливості хірургічного лікування чи при відсутності показань для його проведення албендазол у пацієнтів з вагою менше 60 кг в дозі 10-15 мг/кг маси тіла у 2 прийоми, з вагою більше 60 кг - 400мг 2 рази/добу, але не більше 800 мг на добу впродовж 28 днів; можливе проведення курсів лікування^{воєз}, повторний курс можна проводити через 2 тижні.

17.7.3.3. Цистіцеркоз (основний метод лікування – хірургічний)

- **Албендазол (Albendazole)** *^[1] (див. п. 17.7.2.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при неможливості хірургічного лікування чи при відсутності показань для його проведення албендазол у пацієнтів з вагою більше 60 кг призначають по 800 мг на добу в 2 прийоми по 400 мг протягом 7-30 днів в залежності від результату, пацієнтам з вагою менше 60 кг - в добовій дозі 15мг/кг ваги двома рівними частинами 2 рази/добу (МДД 800 мг) протягом 7-30 днів в залежності від результату^{воєз}, повторний курс можна проводити через 2 тижні.

- **Празиквантел (Praziquantel)** *^[1] (див. п. 17.7.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: при неможливості хірургічного лікування чи при відсутності показань для його проведення празиквантел в добовій дозі дозі 50-100 мг/кг, яку ділять на 3 прийоми, курс лікування 30 днів.

17.7.3.4. Інші цестодози

- **Празиквантел (Praziquantel)** *^[1] (див. п. 17.7.1. розділу "ПРОТИМІКРОБНІ ТА АНТИГЕЛЬМІНТНІ ЗАСОБИ")

Спосіб застосування та дози ЛЗ: 10-20 мг/кг маси тіла одноразово, приймають через 1 год після легкого сніданку, курс лікування складається з 2 циклів з інтервалом 10 днів.

17.8. Загальні принципи вибору антибіотиків в лікуванні пневмонії

Негоспітальна пневмонія (НП)

Діагноз НП — безумовне показання для застосування антибіотиків, які є основою лікування у таких хворих. Антибактеріальне лікування необхідно починати одразу після встановлення діагнозу, особливо у тих пацієнтів з НП, які потребують госпіталізації. Абсолютно неприйнятне є зволікання з терміновим

призначенням антибіотиків **пацієнтам із тяжким перебігом захворювання** через відсутність результатів бактеріоскопії і посіву мокротиння, оскільки **затримка введення першої дози антибіотика на 4 год і більше зумовлює значне підвищення ризику смерті** таких хворих.

З практичних міркувань розрізняють емпіричну антибіотикотерапію (якщо не визначено етіологію захворювання) і антибіотикотерапію хворих на НП із встановленою етіологією. Оскільки на даний час не існує ефективних методів етіологічної експрес-діагностики НП, в реальних умовах початкова етіотропна антибіотикотерапія практично завжди є емпіричною.

Антибіотики, які призначають для емпіричного лікування хворих на НП, поділяють на препарати першого ряду (препарати вибору та альтернативні препарати) та другого ряду. Після встановлення діагнозу НП розпочинають лікування препаратами вибору, а за неможливості їх призначення (відсутність, непереносимість, використання впродовж останніх 3-х міс з будь-яких причин) — альтернативними препаратами. У випадку неефективності препаратів першого ряду через 48–72 год лікування (критерії див. далі) призначають препарати другого ряду, у якості яких, за певних обставин, можуть бути використані альтернативні препарати.

Таблиця 17.4. Антибактеріальна терапія хворих на НП в амбулаторних умовах

Група хворих	Можливий збудник	Антибіотик першого ряду		Антибіотик другого ряду
		Препарат вибору	Альтернативний препарат	
I група (з нетяжким перебігом НП, без супутньої патології та інших модифікуючих факторів)	<i>S. pneumoniae</i> , <i>M. pneumoniae</i> , <i>C. pneumoniae</i> , <i>H. influenzae</i>	Пероральний прийом: амоксцилін, макролід	Пероральний прийом: фторхінолон III–IV покоління	Пероральний прийом: 1. Макролід, доксицилін за неефективності ампіциліну 2. Ампіцилін, фторхінолон III–IV покоління за неефективності макроліду
II група (з нетяжким перебігом НП, з наявністю супутньої патології та/або інших модифікуючих факторів)	<i>S. pneumoniae</i> , <i>H. influenzae</i> , <i>M. pneumoniae</i> , <i>C. pneumoniae</i> , <i>S. aureus</i> , <i>M. catarrhalis</i> , родина <i>Enterobacteriaceae</i>	Пероральний прийом: амоксцилін/клавуланова кислота, цефуроксим уаксетил	Пероральний прийом: фторхінолон III–IV покоління або цефтриаксон (в/м, в/в) ¹	Пероральний прийом: добавити до β-лактаму макролід, монотерапія фторхінолоном III–IV покоління

Примітка: ¹ — парентеральне введення цефтриаксону призначають за неможливості перорального прийому препаратів вибору.

Таблиця 17.5. Антибактеріальна терапія хворих на НП в умовах стаціонару

Група хворих	Можливий збудник	Антибіотик першого ряду		Антибіотик другого ряду
		Препарат вибору	Альтернативний препарат	
III група (госпіталізовані у терапевтичне відділення з нетяжким перебігом НП)	<i>S. pneumoniae</i> , <i>H. influenzae</i> , атипові збудники, грамнегативні ентеробактерії	Парентеральне застосування (в/м, в/в): амінопеніцилін, переважно захищений (амоксцилін клавуланат, ампіцилін сульбактам) + макролід (<i>per os</i>), цефалоспорин II–III покоління + макролід (<i>per os</i>)	в/в застосування: фторхінолон III–IV покоління	в/в застосування: фторхінолон III–IV покоління, карбапенем
IV група (госпіталізовані у ВРІТ з тяжким перебігом НП)	<i>S. pneumoniae</i> , <i>Legionella</i> <i>spp.</i> , <i>H. influenzae</i> , <i>S. aureus</i> , <i>M. pneumoniae</i> , грамнегативні ентеробактерії, <i>Pseudomonas spp.</i> , полімікробні асоціації	в/в застосування: захищений ампіцилін (амоксцилін клавуланат, ампіцилін сульбактам) + макролід, цефалоспорин III покоління + макролід.	в/в застосування: лактамфторхінолон III–IV покоління +	в/в застосування: карбапенем + фторхінолон III–IV покоління, карбапенем + макролід
		При підозрі на <i>P. aeruginosa</i> внутрішньовенне застосування: цефалоспорин III–IV покоління, активний у відношенні синьогнійної палички + аміноглікозид + ципрофлоксацин (лев офлоксацин)	в/в застосування: цефалоспорин III–IV покоління, активний у відношенні синьогнійної палички, + аміноглікозид + макролід	в/в застосування: меропенем + аміноглікозид + ципрофлоксацин (лев офлоксацин)

Таблиця 17.6.
Госпітальна пневмонія

Емпірична антибактеріальна терапія хворих на «ранню»
ГП без факторів ризику наявності полірезистентних штамів збудників

Ймовірний збудник	Препарат вибору
<i>S. pneumoniae</i> , <i>H. influenzae</i> , <i>S. aureus</i> (MSSA), грамнегативні бактерії кишкової групи зі звичайною чутливістю до антибіотиків: <i>E. coli</i> , <i>K. pneumoniae</i> , <i>Enterobacter spp.</i> <i>Proteus spp.</i> , <i>S. marcescens</i>	Цефтриаксон або фторхінолон III–IV покоління, або ампіцилін/сульбактам, або ертапенем

Таблиця 17.7.

Емпірична антибактеріальна терапія хворих на «ранню»
ГП з факторами ризику наявності полірезистентних штамів збудників та «пізню» ГП

Ймовірний збудник	Препарат вибору
Грамнегативні бактерії: <i>P. aeruginosa</i> , <i>K. pneumoniae</i> (продуценти ESBL) <i>Acinetobacter spp.</i> <i>L. pneumophila</i> Грампозитивні коки Резистентні до метициліну <i>S. aureus</i> (MRSA)	Цефалоспорин з антисиньогнійною активністю (цефепім, цефтазидим) або карбапенем (іміпенем, меропенем), захищений β-лактам (піперацилін/тазобактам) + фторхінолон із антисиньогнійною активністю, аміноглікозид (амікацин, гентаміцин, тобраміцин) + лінезолід, ванкомицин (за наявності факторів ризику MRSA чи висока частота нозокоміальних інфекцій у даному стаціонарі)

Таблиця 17.8. «Середні добові дози антибіотиків для дітей»
(Додаток 1 до розділу «Протимікробні та антигельмінтні лікарські засоби»)

МНН	Внутрішнє застосування	Парентеральне застосування
	Пеніциліни	
Аксцилін	добова доза препарату для дітей становить 30 - 60 мг/кг розділена на 2-3 прийоми; інфекції тяжкого перебігу - доза же бу ти збільшена: дітям – 60 мг/кг/добу, розділених на три прийоми	Спеціальних рекомендацій немає
Ампіцилін	30-50 мг/кг 4 р/добу за 1 год до прийому їжі	в/в, в/м 50-100 мг/кг 4 р/добу; при менінгіті – 200-300 мг/кг
Бензатинбензилпеніцилін	Спеціальних рекомендацій немає	в/м одноразово 1,2 млн МО; для профілактики ревматичної гарячки – 600 тис – 1 млн МО 1 раз на місяць в/м
Бензатин бензилпеніцилін	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м 50-100 МО/кг 4 р/добу; при менінгіті, ендокардиті – 200-500 МО/кг 6 р/добу
Бензатин феноксиметилпеніцилін	добові дози 50 000 - 100 000 /кг 2 - 3 р/добу	Спеціальних рекомендацій немає
Біцилін-3	Спеціальних рекомендацій немає	в/м одноразово 1,2 млн МО
Біцилін-5	Спеціальних рекомендацій немає	в/м одноразово 1,5 млн МО
Оксацилін	40-60 мг/кг 3-4 р/добу за 1 год до прийому їжі	недоношеним дітям та новонародженим призначають по 6,25 мг/кг кожні 6 год; дітям з вагою тіла до 40 кг – по 12,5–25 мг/кг кожні 6 год
Феноксиметилпеніцилін	до 1 року добова доза 20 - 30 мг/кг, від 1 року до 6 років - 15 - 30 мг/кг, від 6 до 12 років - 10 - 20 мг/кг 3 - 4 р/добу	Спеціальних рекомендацій немає
Аксцилін/клавуланат	Від 2-х місяців до 12 років, привази тіла менше 40 кг -25/3,6 кг/добу – 45/6,4 кг/добу в 2 прийоми в залежності від тяжкості інфекції; 90/6,4 мг/добу в 2 прийоми з 12-годинним інтервалом на протязі 10 днів (діти старше 3-х місяців, з масою тіла до 40 кг)	в/в струминно повільно 3-4 хв, в/в крапельно 30-40 хв; дозування для дітей з масою тіла до 40 кг залежить від маси тіла; мінімальний інтервал міжвведеннями – 4 год; діти до 3-х місяців – до 4 х кг – 25/5 мг/кг кожні 12 год; більше 4-х кг – до 25/5 мг/кг кожні 8 год; від 3-х місяців до 12 років – 25/5 мг/кг кожні 6-8 год в залежності від важкості інфекції
	Цефалоспорини	
Цефазолін	Спеціальних рекомендацій немає	в/м, в/в від 1 року 20–50 мг/кг на 3-4 р/добу, при тяжких інфекціях до 100 мг/кг/добу
Цефадроксил	25 - 50 мг/кг/день (при остеомиєліті і септичному артриті - 50 мг/кг/день) 2 р/добу, за один прийом (при фарингіті, тонзиліті та імпетиго).	Спеціальних рекомендацій немає
Цефалексин	Вік молодше 3 років – протипоказаний; при масі тіла менше 40 кг добова доза 25-50 мг/кг в 4 прийоми, МПД – 0,1 мг/кг/добу; вік від 9 до 12 років та масі тіла більше 40 кг – по 1 г/добу	Спеціальних рекомендацій немає
Цефепім		від 1 до 2 місяців - тільки за життєвими показаннями 30 мг/кг 2-3 р/добу; діти від 2 місяців - 50 мг/кг 2 р/добу (при фебрильній нейтропенії та бактеріальному менінгіті – 3 р/добу)
Цефіксим	молодше 2 років 8 мг/кг/день 1-2 р/добу; 2-4 роки - 5 мл/день, 5-8 років - 10 мл/день, 9-12 років - 15 мл/день.	Спеціальних рекомендацій немає
Цефоперазон	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м 50-100 мг/кг 2-3 р/добу
Цефотаксим	Спеціальних рекомендацій немає	з масою тіла до 50 кг 50 - 100 мг/кг 3 - 4 р/добу в/м, в/в; при тяжких інфекціях, в тому числі менінгіті, добову дозу подвоюють; для недоношених дітей МПД - не вище 50 мг/кг
Цефподоксим	старше 6 років 10 мг/кг (МПД – 400 мг) у 2 прийоми	
Цефтазидим	Спеціальних рекомендацій немає	в/м, в/в добова доза 30-100 мг/кг 2-3 р/добу; при менінгіті – МПД 200 мг/кг/добу

Цефтибу тен	9 мг/кг/добу (МГД - 400 мг/добу) в 1-2 прийоми до, після їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Цефтриаксон	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м недоношені діти добова доза 20 – 50 мг/кг маси тіла, для дітей від 2 тижнів до 12 років - 20 – 80 мг/кг 1 р/добу; лікування починати з дози 100 мг/кг (але не більше 4000 мг) 1 р/добу
Цефокситин	для дітей молодше 2 років рекомендована доза становить 8 мг/кг/день на один прийом, розділити на 2 рівні дози, які приймають кожні 12 год; для дітей 2-4 років - 5 мл/день, 5-8 років - 10 мл/день, 9-12 років - 15 мл/день; для дітей з масою тіла більше 50 кг та старше 12 років рекомендованою є доза для дорослих.	Спеціальних рекомендацій немає
Цефу роксим	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м 50-100 мг/кг в 3 прийоми; при менінгиті - немовлята та діти: 150 - 250 мг/кг/добу в/в, розділені на 3, 4 дози; новонароджені – МГД 100 мг/кг/добу в/в
Карбапенеми		
Іміпенем	Спеціальних рекомендацій немає	в/в 15-25 мг/кг в 3-4 прийоми
Меропенем	Спеціальних рекомендацій немає	від 3-х місяців до 12-ти років рекомендована доза - 10 - 20 мг/кг в 3 прийоми в/в
Тетрацикліни		
Доксициклін	старше 8 років з масою тіла до 45 кг - 4,4 мг/кг маси тіла у 1-2 прийоми в перший день лікування, в наступні дні - 2,2 мг/кг у 1-2 прийоми	старше 8 років з масою тіла до 45 кг 4,4 мг/кг маси тіла у 1-2 прийоми
Тетрациклін	старше 8 років 12,5 - 25 мг/кг у 2 прийоми	Спеціальних рекомендацій немає
Аміноглікозиди		
Амікацин	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м 15-20 мг/кг в 1-2 вв едення; при менінгіті – 20-30 мг/кг в 3 прийоми
Гентаміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/в, в/м 3-5 мг/кг в 1-2 вв едення; при менінгіті – 7,5 мг/кг в 3 прийоми
Канаміцин	Спеціальних рекомендацій немає	дітям до 1 року при інфекціях нетуберкульозної етіології (у виняткових випадках) у середній добовій дозі 0,1 г; з 1 року до 5 років - 0,1 - 0,3 г; старшим 5 років - 0,3 - 0,5 г; МГД - 15 мг/кг, кратність вв едення - 2 - 3 р/добу курсом лікування - 5 - 7 днів; при туберкульозі - дітям - 15 мг/кг 1 р/добу
Неоміцин	недоношені діти – 7,5 мг/кг 2 р/добу; немовлятам вводиться навантажувальна доза 10 мг/кг, а потім по 7,5 мг/кг кожні 12 год	Спеціальних рекомендацій немає
Нетилміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/м, в/в 4-7,5 мг/кг в 1-2 прийоми
Стрептоміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/м, в/в 15 мг/кг в 1 прийом; при туберкульозі – 20 мг/кг 2 рази на тиждень
Тобраміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/м, в/в 3-5 мг/кг в 1-2 прийоми; при менінгіті – 7,5 мг/кг в 3 прийоми
Макроліди		
Азитроміцин	3-денний курс: 10 мг/кг 1 р/добу, 5-денний курс: 10 мг/кг в перший день, а потім по 5 мг/кг	Спеціальних рекомендацій немає
Джозаміцин	30-50 мг/кг в 3 прийоми за 1 год до їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Еритроміцин	40-50 мг/кг в 3-4 прийоми	в/в 40-50 мг/кг в 3-4 прийоми
Кларитроміцин	старше 6 місяців: 5 мг/кг в 2 прийоми незалежно від їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Мідекаміцин	30-50 мг/кг в 2-3 прийоми за 1 год до їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Рокситроміцин	5-8 мг/кг в 2 прийоми за 15 хв до прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Спіраміцин	діти вагою більше 20 кг 1,5 млн на кожні 10 кг ваги тіла на добу в 2-3 прийоми; при менінгіті 75 000 2 р/добу протягом 5 днів	в/в протипоказаний дітям
Лінкозаміди		

Кліндаміцин	10-25 мг/кг в 3-4 прийоми незалежно від їжі	в/м, в/в 20-40 мг/кг в 3-4 прийоми
Лінкоміцин	30-60 мг/кг в 3-4 прийоми за 1 год до прийому їжі	в/м, в/в 10-20 мг/кг в 2 прийоми
Глікопептиди		
Ванкоміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/в краплино старше 7 днів життя – початкова доза 15 мг/кг, потім по 10 мг/кг 2р/добу; до 1 місяця – 30 мг/кг у 3 прийоми; старше 1 місяця – 40 мг/кг у 4 прийоми
Оксазолідинони		
Лінезолід	10 мг/кг у 3 прийоми незалежно від прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Інші антибіотики		
Хлорамфенікол	старше 1 року – 50-75 мг/кг у 4 прийоми незалежно від прийому їжі	в/в 50-75 мг/кг у 4 прийоми; при менінгіті – 75-100 мг/кг/добу
Фосфоміцин	Спеціальних рекомендацій немає	дітям старше 5 років - добова доза для дітей 50-80 мг/кг маси тіла, розподілена на 2-3 введення.
Тіамфенікол	Спеціальних рекомендацій немає	дітям до 2 років – в/м по 125 мг 2 р/добу, 3-6 років – по 250 мг 2 р/добу, 7-12 років – по 250 мг 3 р/добу
Нітроїмідазоли		
Метронідазол	Спеціальних рекомендацій немає	вік до 12 років 7,5 мг/кг 3 р/добу в/в повільно з швидкістю 5 мг/хв
Тинідазол	вік старше 3 років 50-75 мг/кг одноразово	Спеціальних рекомендацій немає
Орнідазол	з масою тіла до 35 кг добова доза 20-40 мг/кг; при амебній дизентерії: діти вагою до 15 кг - 0,5 г один прийом, до 25 кг - 1 г на один прийом, до 35 кг - 1,5 г на один прийом; при лямбліозі: дітям з масою тіла менше 35 кг - одноразовий прийом дози 40 мг/кг маси тіла на добу	при в/в введенні добова доза - 20-30 мг/кг/добу
Сульфаніаміди і триметоприм		
Ко-триксазол	старше 2 місяців: 6-8 мг/добу** в 2 прийоми незалежно від прийому їжі; для профілактики пневмонії – 10 мг/кг/добу в 2 прийоми по 3 дні кожен тиждень	віком старше 2 місяців: при тяжких інфекціях, включаючи пневцистну пневмонію, менінгіт – в/в 15-20 мг/кг* в 3-4 прийоми
Сульфадимідин	старше 2 місяців 100-200 мг/кг у 4-6 прийомів за 1 год до прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Хінолони		
Налідоксова кислота	старше 3 місяців 55 мг/кг в 4 прийоми після прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Ципрофлоксацин	по життєвих показаннях 10-15 мг/кг в 2 прийоми незалежно від прийому їжі; при легеневій формі сибірської виразки профілактика та лікування) – 15 мг/кг 2 р/добу незалежно від прийому їжі	по життєвих показаннях в/в 7,5-10 мг/кг/добу в 2 прийоми
Нітрофурани		
Нітрофурантоїн	5-7 мг/кг в 4 прийоми під час, після прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Фуразолідон	6-7 мг/кг/добу в 4 прийоми після прийому їжі	Спеціальних рекомендацій немає
Протитуберкульозні засоби		
Етамбутол	15-25 мг/кг/добу в 1 прийом	Спеціальних рекомендацій немає
Етіонамід	старше 14 років 15-20 мг/кг/добу в 1-3 прийоми	Спеціальних рекомендацій немає
Ізоніазид	лікування 5-15 мг/кг/добу у 1-2 прийоми, МПД - 500 мг	в/м, в/в, інгаляційно, внутрішньо кавернозно починаючи з підліткового віку (дози для дорослих)
Капреоміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/м 15-30 мг/кг/добу в 1 прийом
Піразинамід	20-40 мг/кг/добу в 1 прийом	Спеціальних рекомендацій немає
Протіонамід	15-20 мг/кг/добу в 1-3 прийоми	Спеціальних рекомендацій немає
Рифампіцин	10-20 мг/кг/добу в 1-2 прийоми	в/в краплино 10-20 мг/кг/добу в 1 прийом
Стрептоміцин	Спеціальних рекомендацій немає	в/м 20 мг/кг/добу в 1 прийом
Циклосерин	10-20 мг/кг/ в 2 прийоми	Спеціальних рекомендацій немає